

Savitri

Met

Huta Schilderingen

Boek II Het Boek van de Wereldreiziger

Canto Tien

**De Koninkrijken en Godheden
van het Kleine Denkvermogen**

Sri Aurobindo

Roep Naar een Groter Avontuur, p. 238-236

Ook dit moet nu worden overstegen en achtergelaten,
Zoals alles moet worden tot het Hoogste is verworven,
Waarin de wereld en het zelf waar en een worden:
Tot Dat bereikt is, kan onze reis niet ophouden.

Altijd is er een naamloos doel, dat verderop lokt,
Altijd stijgt de zigzag van de goden
En omhoog wijst het geest's klimmende Vuur.

Deze adem van honderdvoudig getinte gelukzaligheid
En zijn zuivere verheven gedaante van Tijd's vreugde,
Heen en weer geslingerd op golven van foutloos geluk,
Gehamerd tot enkele slagen van extase,
Deze fractie van geest's integer,
Gevangen in een gepassioneerde grootheid van extremen,
Dit beperkte wezen werd opgetild naar zenit-zaligheid,
Blij om één aanraking van allerhoogste dingen te genieten,
Gepakt in zijn verzegelde kleine oneindigheid,
Zijn eindeloze door de tijd gemaakte wereld, die de Tijd trotseert,
Een kleine opbrengst van God's uitgestrekte heerlijkheid.

De momenten strekten zich uit naar het eeuwige Nu,
De uren ontdekten onsterfelijkheid,
Maar hielden, voldaan met hun sublieme tevredenheid,
Op pieken op, waarvan de toppen, halfweg naar de Hemel,
Naar een apex wezen, waarheen zij nimmer konden klimmen,
Naar een grandeur, in wiens sfeer zij niet konden leven.

Terwijl zij dit schepsel uitnodigden naar hun hoge en voortreffelijke sfeer,
Naar hun veilige en fijne extremiteiten,
Dat zijn beperkingen omarmt om zich veilig te voelen,
Wezen deze hoogten een groter avontuur's roep af.

Een glorie en lieflijkheid van bevredigd verlangen
Bond de geest vast aan gouden posten van zaligheid.

Het kon de weidsheid van de ziel niet herbergen,
Die de hele oneindigheid nodig had als zijn huis.

Stappen in de Werelden van het Kleine Denkvermogen, p. 239

Een herinnering, zacht als gras en zwak als slaap,
De schoonheid en roep zonken terugwijkend weg,
Als een lieflijk liedje gehoord, dat ver weg vervaagt
Op de lange hoge weg naar Tijdloosheid.

Boven bevond zich een vurige witte sereniteit.

Een mijmerende geest keek uit over de werelden
En als een briljant klauteren van hemelen,
Die door klaarheid overgingen naar een ongezien Licht
Straalden uitgestrekte heldere werkelijkheden van het Denkvermogen
vanuit stilte.

Meditations on Savitri

Maar eerst ontmoette hij een zilvergrijs uitspannel,
Waar Dag en Nacht gehuwd waren en één ...
Ontsnappend over een brede en glanzende brug,
Kwam hij in een werkelijkheid van vroegtijdig Licht
En het regentschap van een half gerezen zon.
Uit zijn stralen werd ons denkvermogen's volle boog geboren.
-Savitri: Boek II Canto X

An offering at the lotus feet of the Divine Mother by
www.insearchofthemothernet

Maar eerst ontmoette hij een zilvergrijs uitspannel,
Waar Dag en Nacht gehuwd waren en één:
Het was een gebied van schemerige en verschuivende stralen,
Die Leven's gevoelige stroom scheidden van Denken's zelf-evenwicht.

Een coalitie van onzekerheden
Voerde daar een ongemakkelijk bewind
Op een grond, die voorbehouden was aan twijfel en beredeneerde
gissing,
Een rendez-vous van Kennis met Onwetendheid.

Bij zijn laagste extreem hield een denkvermogen, dat nauwelijks zag
En langzaam vond, zich met moeite staande;
Zijn natuur dicht bij onze aardse natuur
En verwant aan ons precaire sterfelijke denken,
Dat kijkt van de grond naar de lucht en van de lucht naar de grond,
Maar het beneden niet kent, noch het verdere,
Het voelde alleen zichzelf en uitwendige dingen.

Dit was het eerste middel van onze langzame opstijging
Van het halfbewuste van de dierenziel,
Die leeft in de gepakte drukte van vormgebeurtenissen
In een werkelijkheid, die hij niet kan begrijpen, noch veranderen;
Hij ziet en handelt alleen in een gegeven scene
En voelt en verheugt en heeft verdriet voor een tijdje.

De Onwetende Kenner, p. 239-240

De ideeën, die de obscure belichaamde geest drijven
Over de wegen van lijden en verlangen
In een wereld, die worstelt om de Waarheid te ontdekken,
Vonden hier hun vermogen om te bestaan en Natuurkracht.

Hier worden de vormen gesmeed van een onwetend leven,
Dat het empirische feit ziet als de gesetelde wet,
Dat werkt voor het uur en niet voor de eeuwigheid
En zijn verwervingen verhandelt om de moment's roep:
Het trage proces van een materieel denkvermogen,
Dat het lichaam dient, dat het zou moeten beheersen en gebruiken
En moet leunen op een dwalend zintuig,
Was in die lumineuze duisternis geboren.

Terwijl het moeizaam vooruitging vanaf een haperende start,
Hypothese op argument stapelend,
Zijn theorieën tronend als zekerheden,
Redeneert het van het half-bekende naar het onbekende,
Altijd zijn wankel huis van gedachten bouwend,
Altijd het web ontrafelend, dat het gesponnen had.

Een schemerachtige wijsgeer, wiens schaduw voor hem het zelf lijkt,
Leeft bewegend van minuut naar korte minuut;
Een koning, afhankelijk van zijn satellieten,
Tekent de verordeningen van onwetende ministers,
Een rechter, half in bezit van zijn bewijzen,
Een stem, luidruchtig van onzekerheid's postulaten,
Een architect van kennis, niet zijn bron.

Deze krachtige bindslaaf van zijn instrumenten
Denkt zijn lagere standplaats als Natuur's hoogste top,
Vergeetachtig van zijn aandeel in alle gemaakte dingen
En hooghartig bescheiden in zijn eigendunk
Gelooft het gebroed te zijn van Materie's modder
En neemt zijn eigen scheppingen voor zijn oorzaak.

Bedoeld om naar eeuwig licht en kennis te rijzen,
Vanaf mensen's kale begin is onze klim omhoog;
Uit aarde's zware smalheid moeten wij breken,
Wij moeten onze natuur doorzoeken met het spirituele vuur:
Een insect-kruipen is de aanvang van onze glorieuze vlucht;
Onze menselijke staat wiegt de toekomstige god,
Onze sterfelijke broosheid een onsterfelijke kracht.

Vroege lichten, p. 240-241

Aan de glimworm top van deze bleke glanswerkelijkheden,
Waar dagenraadschijsnel speelde met de inheemse schemering
En de Dag hielp te gloren en de nacht om te vallen,
Ontsnappend over een brede en glanzende brug,
Kwam hij in een werkelijkheid van vroegtijdig Licht
En het regentschap van een half gerezen zon.

Uit zijn stralen werd ons denkvermogen's volle boog geboren.

Aangewezen door de Geest van de Werelden
Om te bemiddelen met onwetende diepten,
Een prototypische behendige Intelligentie,
Half in evenwicht op gelijkwaardige vleugels van denken en twijfel
Zwoegde onophoudelijk tussen wezen's verborgen einden.

Een Heimelijkheid ademde door leven's bewegende handeling;
Een verborgen verzorger van Natuur's mirakels,
Het vormde leven's wonderen uit de Materie's modder:
Het sneed de patronen van de vormen van dingen,
Het zette denkvermogen's tent op in het vage onwetende Uitgestrekte.

Een Meestermagiër van maat en hulpmiddel
Heeft een eeuwigheid gemaakt uit wederkerende vormen
En aan het dolende toeschouwersdenken
Een zetel toegekend op het onbewuste toneel.

Op aarde heeft door de wil van deze Boog-Intelligentie
Een lichaamsloze energie Materie's mantel aangedaan;
Proton en foton dienden het verbeeldende Oog
Om subtiele dingen te veranderen in een fysieke wereld
En het onzichtbare verscheen als vorm
En het ontastbare werd gevoeld als massa:
De magie van het waargenomene voegde zich bij concept's kunst
En verleende ieder object een verklarende naam:
Idee was vermomd in een lichaam's kunstenaarschap,
En door een vreemde atomische wet's mystiek
Was een raamwerk gemaakt, waarin het gevoel
Haar symbolische beeld van het universum kon plaatsen.

Een Verbindende Intelligentie, p. 241-242

Zelfs een groter wonder werd verricht.

Het bemiddelende licht verbond het lichaam's vermogen,
De slaap en het dromen van boom en plant,
Het dier's levendige gevoel, het denken van de mens,
Met de schittering van een Straal boven.

Zijn vaardigheid, die Materie's recht bekrachtigt om te denken
Sneed gevoelige doorgangen voor het denkvermogen van het vlees
En vond een middel voor Onwetendheid om te weten.

Door haar vierkantjes en kubussen van woorden aan te bieden
Als verbeelde substituten voor de werkelijkheid,
Een gemummificeerd mnemonisch alfabet,
Hielp het de nietsziende Kracht haar werken te lezen.

Een begraven bewustzijn kwam in haar omhoog
En nu droomt zij zichzelf menselijk en ontwaakt.

Maar alles was nog een mobiele Onwetendheid;
Kennis kon nog niet komen en stevig
Deze enorme uitvinding, als universum gezien, vastpakken.

Een specialist van logica's harde machine
Heeft zijn rigide kunstmatigheid aan de ziel opgelegd;
Als een hulp van het uitvinder intellect
Heeft het de Waarheid in handzame stukken gesneden,
Opdat ieder zijn rantsoen zou hebben van gedachten-kost,
Om dan Waarheid's verslagen lichaam te herbouwen met zijn kunst:
Een exacte en dienstbare en bedrieglijke robot
Verdrong de geest's fijnere kijk op dingen:
Een gepolijste machine deed het werk van een god.

Niemand vond het ware lichaam, zijn ziel leek dood:
Niemand had de innerlijke blik, die het Waarheid's geheel ziet;
Alles verheerlijkte het glinsterende substituuut.

Het Vermogen van Verbeelding p. 242-243

Toen raasde van de geheime hoogten een golf omlaag,
Een briljante chaos van rebellenlicht verrees;
Het keek omhoog en zag de verblindende toppen,
Het keek vanbinnen en wekte de slapende god.

Verbeelding riep haar stralende troepen,
Die zich in onontdekte scenes wagen,
Waar alle wonderen schuilen, die niemand reeds heeft gekend:
Terwijl zij haar mooie en wonderbaarlijke hoofd verhief,
Zwoer zij samen met inspiratie's zustergebloed
Om denken's hemelen te vullen met glinsterende nevels.

Een heldere Dwaling omzoomde het mysteriealtaar's fries;
Duisternis werd de verzorger van wijsheid 's occulte zon,
Mythe zoogde kennis met haar luisterrijke melk;
Het kind ging over van schemerige naar stralende borsten.

Aldus werkt het Vermogen in op de groeiende wereld;
Zijn subtiele vernuft hield de volledig gebolde vuurzee tegen,
Koesterde de ziel's kindertijd en voedde het met ficties
Veel rijker in hun zoete en nectarachtige sap,
Dat zijn onvolwassen goddelijkheid voedde,
Dan het ruwe of droge stro van Rede's bouwland,
Zijn opgehoopte veevoer van ontelbare feiten,
Het plebejische voedsel, waar wij vandaag de dag op gedijen.

Meditations on Savitri

Aldus stroomden uit de werkelijkheid van het vroege Licht
Etherische denkwijzen neer in Materie's wereld:
Haar goudgehoorde kudden schaarden samen in aarde's hartengrot.

Haar morgenstralen verlichten onze schemering's ogen,
Haar jonge formaties bewegen het aardse denkvermogen
Om te werken en te dromen en te herscheppen,
Om schoonheid's aanraking te voelen en de wereld te kennen en het zelf:
Het Gouden Kind begon te denken en te zien.
-Savitri: Boek II Canto X

An offering at the lotus feet of the Divine Mother by
www.insearchofthemothernet

Aldus stroomden uit de werkelijkheid van het vroege Licht
Etherische denkwijzen neer in Materie's wereld:
Haar goudgehoorde kudden schaarden samen in aarde's hartengrot.

Haar morgenstralen verlichten onze schemering's ogen,
Haar jonge formaties bewegen het aardse denkvermogen
Om te werken en te dromen en te herscheppen,
Om schoonheid's aanraking te voelen en de wereld te kennen en het
zelf:
Het Gouden Kind begon te denken en te zien.

Denkvermogen's Kinderstapjes p. 234-244

In die heldere werkelijkheden liggen Denkvermogen's eerste voorwaartse stappen.

Van alles onwetend, maar gretig om alles te weten,
Begint hier zijn curieuze trage onderzoek;
Altijd grijpt zijn zoeken naar vormen om hem heen,
Altijd hoopt hij om grotere dingen te vinden.

Vurig en goudglanzend van zonsopgangsvuren,
Alert leeft het op uitvinding's grens.

Toch is alles, wat het doet, op een kind's schaal
Alsof de kosmos een kinderspel was,
Denkvermogen, leven het speelgoed van een Titaan's baby.

Het werkt als iemand, die een namaakfort bouwt,
Wonderbaarlijk stabiel voor een tijdje,
Gemaakt van het zand op een oever van de Tijd,
Middenin een occulte eeuwigheid's oeverloze zee.

Meditations on Savitri

De Grootmacht koos een klein scherp instrument ...
Een dwergachtige drielichamige drie-eenheid was haar
dienstknecht.
Als eerste, de kleinste van de drie, maar sterk van leden,
Met laag voorhoofd en een vierkante en zware kaak,
Een pygmeeën Denken, dat binnen grenzen moet leven,
Altijd gebogen om feit en vorm te hameren.
Geabsorbeerd en opgesloten in uiterlijk zicht,
Heeft hij zijn standplaats ingenomen op Natuur's solide
basis.
-Savitri: Boek II Canto X

An offering at the lotus feet of the Divine Mother by
www.insearchofthemothernet

De Grootmacht koos een klein scherp instrument,
Een moeizaam tijdverdrijf volgt gepassioneerd;
Het onderrichten van de Onwetendheid is haar moeilijke last,
Haar denken begint bij een oorspronkelijke onwetende Leegte
En wat zij onderwijst, moet zij zelf leren
En kennis uit haar slaperige rustplaats doen ontwaken.

Want kennis komt niet naar ons toe als een gast,
In onze kamer binnengeropen uit de uiterlijke wereld,
Verborg het zich als een vriend en huisgenoot van ons geheime zelf,
Achter ons denkvermogen en viel in slaap
En ontwaakt langzaam onder de schokken van het leven;
De machtige demon ligt ongevormd vanbinnen,
Om aan te roepen, om het een vorm te geven is Natuur's taak.

Een Klein Licht op Aarde's Duisternis, p. 244-245

Alles was een chaos van het ware en valse,
Het Denkvermogen zocht midden tussen diepe nevels van
Onwetendheid;
Hij keek in zichzelf, maar zag geen God.

Een materiële interim diplomatie
Ontkende de Waarheid, opdat vergankelijke waarheden konden leven
En verborg de Godheid in overtuiging en gissing,
Zodat Wereld-Onwetendheid langzaam wijs mag worden.

Dit was het imbrogio, gemaakt door het soevereine Denkvermogen,
Dat vanaf een glansrand de Nacht in keek
In haar eerste bemoeienissen met het Onbewuste:
Haar vreemde schemering verbijstert haar lumineuze ogen;
Haar snelle handen moeten een voorzichtige geestdrift leren;
Slechts een langzame vooruitgang kan de aarde verdragen.

En toch was haar sterkte anders dan de ongeziene aarde's,
Gedwongen om geïmproviseerd gereedschap te hanteren,
Uitgevonden door de levenskracht en het vlees.

De aarde neemt alles waar door twijfelachtige beelden,
Zij stelt zich alles voor in gevaarlijke stralen van zicht,
Kleine lichtjes, die aangestoken zijn door aanrakingen van het tastende
denken.

Niet in staat tot het ziel's directe inzicht
Ziet zij bij vlagen en soldeert kennisschroot,
Maakt Waarheid de slavin van haar behoefte,
Verdeelt, Natuur's mystieke eenheid verdrijvend,
Het bewegende Al in kwantum en massa;
Zij neemt haar onwetendheid als maatstaf.

In haar eigen domein een paus en een ziener,
Dat grotere Vermogen met haar half-gerezen zon,
Wrocht binnen grenzen, maar beheerste haar gebied;
Zij wist door een privilege van denkende kracht
En claimde een kinderlijke soevereiniteit van zicht.

In haar ogen, hoe donker ook omrand, was
De Aartsengelenblik ontvlamd, die weet wie zijn daden inspireerde,
En een wereld schept in zijn vér-ziende vlam.

In haar eigen werkelijkheid struikelt zij niet, noch faalt,
Maar beweegt binnen grenzen van subtiel vermogen,
Waarover het denkvermogen kan stappen naar de zon.

Als een kandidaat voor hoge suzereiniteit,
Hakte zij een doorgang door van de Nacht naar het Licht,
En zocht naar een onbegrepen Alwetendheid.

Het Fysieke Denkvermogen, p. 245

Een dwergachtige drielichamige drie-eenheid was haar dienstknecht.

Als eerste, de kleinste van de drie, maar sterk van leden,
Met laag voorhoofd en een vierkante en zware kaak,
Een pygmeeën Denken, dat binnen grenzen moet leven,
Altijd gebogen om feit en vorm te hameren.

Geabsorbeerd en opgesloten in uiterlijk zicht,
Heeft hij zijn standplaats ingenomen op Natuur's solide basis.

Een bewonderenswaardige technicus, een ruwe denker,
Een ponsmachine van het Leven aan gewoonte's groeven,
Gehoorzaam aan de grove Materie's tirannie,
Een gevangene van de vormen, waarin het werkt,
Het bindt zichzelf door wat het zelf creëert.

Als een slaaf van een vaste massa van absolute regels,
Ziet het de gewoonten van de wereld als Wet,
Het ziet de gewoonten van het denkvermogen als Waarheid.

In zijn werkelijkheid van concrete beelden en gebeurtenissen,
Veranderd in een versleten cirkel van ideeën
En altijd oude vertrouwde handeling herhalend,
Leeft het tevreden met het algemene en het bekende.

Het Conservatieve Denkvermogen, p. 245-246

Het houdt van de oude grond, die zijn verblijfplaats was:
Verandering verafschuwend als een roekeloze zonde,
Argwanend tegenover iedere ontdekking
Vordert het slechts met stap na voorzichtige stap
En vreest het onbekende alsof een dodelijke afgrond.

Als een zorgvuldige schatbewaarder van zijn onwetendheid,
Schrikt het terug voor avontuur, knipoogt naar glorieuze hoop,
Geeft de voorkeur aan een veilige vaste voet op dingen
Boven de gevaarlijke vreugde van wijdheid en van hoogte.

De wereld's trage indrukken op zijn werkende denkvermogen,
Weifelende bijna onuitwisbare afdrukken,
Vermeerderen hun waarde door hun armoede;
De oude zekere herinneringen zijn zijn kapitale voorraad:
Alleen wat het zintuig kan vatten, lijkt absoluut:
Uiterlijke feiten beschouwt het als de enkele waarheid,
Wijsheid identificeert zich met de aardegerichte blik,
En lang gekende dingen en altijd gedane handelingen
Zijn voor zijn klampende greep een balustrade
Van veiligheid op de gevaarlijke ladder van de Tijd.

Hemel's vertrouwen er in zijn de gevestigde oeroude paden,
Onveranderbare wetten, die de mens niet mag veranderen,
Een geheiligd nalatenschap van het grootse dode verleden
Of de ene weg, die God voor het leven gemaakt heeft,
Een ferme vorm van de Natuur, die nooit veranderd hoeft te worden,
Deel van de enorme routine van het universum.

Zijn Doel in het Grote Schema van dingen, p. 246-247

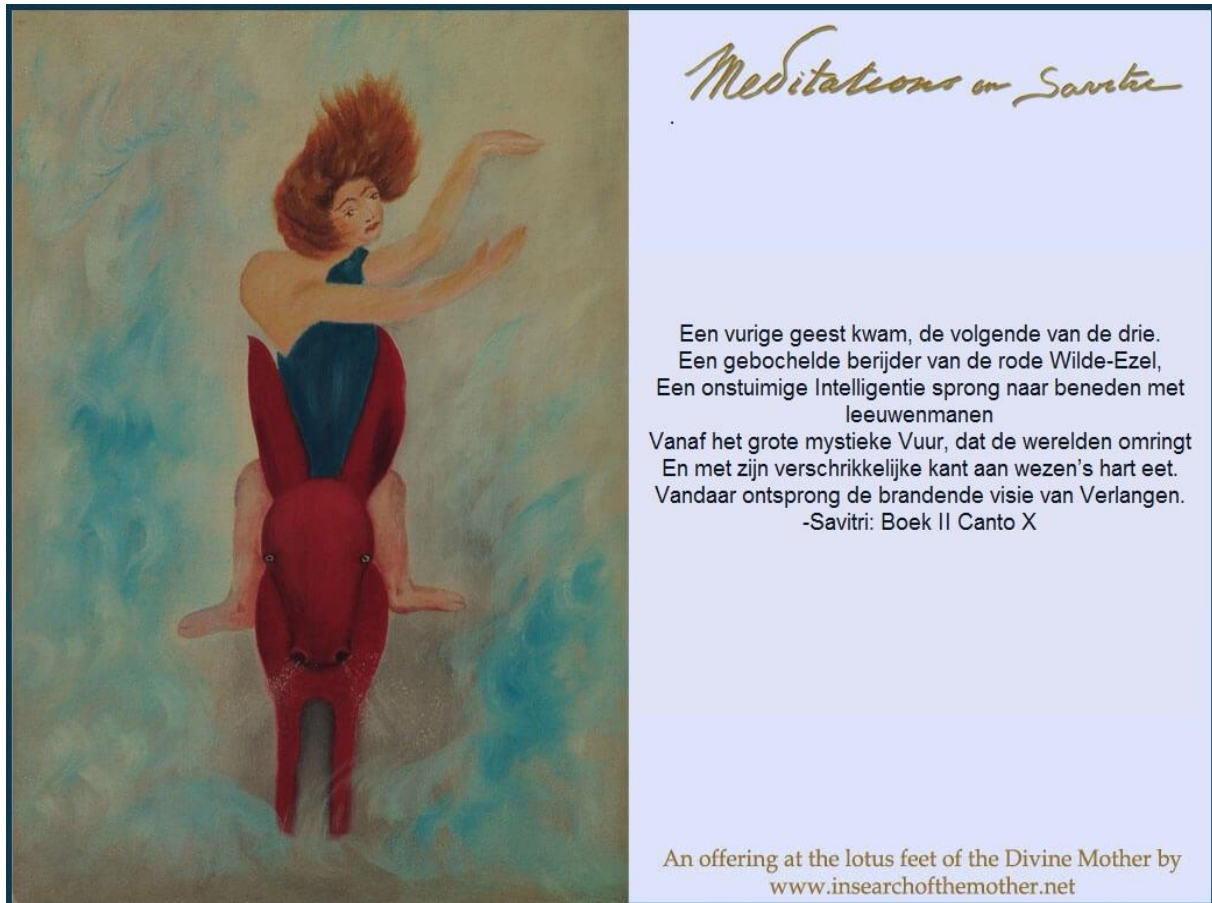
Een glimlach van de Behoeder van de Werelden
Zond als vanouds dit bewakers Denkvermogen naar de aarde,
Opdat alles zou kunnen staan in hun gefixeerde onveranderlijke type
En nooit van hun wereldlijke standpunt zou bewegen.

Men ziet het trouw cirkelen rond zijn taak,
Onvermoeibaar in een toegekende traditie's ronde;
In vervallen en afbrokkelende rituelen van de Tijd
Houdt het nauwlettend de wacht voor gewoonte's muur,
Of in een oeroude Nacht's schemerige omgevingen
Sluimert het op een kleine binnenplaats' stenen
En blaft naar ieder ongewoon licht
Als naar een vijand, die zijn huis zou kunnen breken,
Een waakhond van de geest's zintuig omheinde huis van de geest
Tegen indringers uit het Onzichtbare,
Gevoed met afval van het leven en Materie's beenderen
In zijn kennel van objectieve zekerheid.

En toch staat erachter een kosmische macht:
Een afgemeten Grootheid behoudt zijn uitgestrektere plan,
Een peilloze gelijkheid brengt ritme in de tred van het leven;
De sterren's onveranderlijke omlopen doorploegen de inerte Ruimte,
Een miljoen soorten volgen één stomme Wet.

Een enorme traagheid is wereld's verdediging,
Zelfs in verandering wordt onveranderlijkheid gekoesterd;
In inertie verzinkt de revolutie,
In nieuwe kleding hervat het vroegere zijn taak;
De Energie handelt, het stabiele is zijn zegel:
Op Shiva's borst is de enorme dans gebleven.

Het Dynamische Vitale Denkvermogen, p. 247-248

Een vurige geest kwam, de volgende van de drie.

Een gebochelde berijder van de rode Wilde-Ezel,
Een onstuimige Intelligentie sprong naar beneden met leeuwenmanen
Vanaf het grote mystieke Vuur, dat de werelden omringt
En met zijn verschrikkelijke kant aan wezen's hart eet.

Vandaar ontsprong de brandende visie van Verlangen.

Duizenden vormen droeg het, nam ontelbare namen aan:
Een behoefte van veelvuldigheid en onzekerheid
Prikkelt het altijd om de Ene na te volgen
Op ontelbare paden door de onmetelikheden van de Tijd
Door circuits van oneindig verschil.

Hij brandde alle borsten met een ambigue vuur.

Een straling, die glanst op een duistere stroom,
Het vlamde naar de hemel, zonk dan, verzwolgen, naar de hel;
Het klom omhoog om Waarheid neer te trekken in het slijk
En gebruikte voor troebele doeleinden zijn briljante Kracht;
Een reusachtige gouden en blauwe en rode kameleon,
Die veranderde in zwart en grijs en spookachtig bruin,
Het staarde hongerig vanaf een gevlekte boog van het leven
Om insectenvreugdes te pakken, zijn favoriete voedsel,
Het groezelige onderhoud van een weelderig gestel,
Dat de schitterende passie van zijn tinten koesterde.

Als een slang van vuur met een saaie wolk als staart,
Gevolgd door een droomgebroed van glinsterende gedachten,
Een opgetild hoofd met veelkleurige flikkerende kammen,
Likte het naar kennis met een rokende tong.

Als een draaikolk, die zoog in een lege lucht,
Baseerde het kolossale claims op leegheid,
In het Niets geboren en tot het Niets teruggekeerd,
Toch dreef het de hele tijd, ongewild,
Naar het verborgen iets, dat Alles is.

De Avonturier, p. 248-249

Vurig om te vinden, niet in staat om te behouden,
Was een briljante instabiliteit zijn merk,
Was dwalen zijn ingeboren trend, zijn inheemse aanwijzing.

Onmiddellijk, vatbaar voor een niet reflecterend geloof,
Dacht het alles waar, dat zijn eigen hoop streelde;
Het koesterde gouden niemendalletjes, geboren uit wens,
Het greep naar het onwerkelijke voor voedsel.

In de duisternis ontdekte het lumineuze vormen;
Turend in een met schaduw omhangen halflicht
Zag het gekleurde beelden, gekrabbeld op Fantasie's grot;
Of het vloog in cirkels door vermoeden's nacht
En ving in verbeelding's camera
Heldere scènes van belofte, gehouden door vergankelijke flakkeringen,
De voeten van vluchtige dromen verankerd in leven's sfeer,
Bewaarden indrukken van voorbijgaande Vormen en bedekte
Vermogens
En flitsbeelden van half geziene waarheden.

Een gretige drijfveer om te grijpen en te bezitten,
Niet begeleid door de rede of door de ziende ziel,
Was zijn eerste natuurlijke beweging en zijn laatste,
Het verkwistte leven's kracht om het onmogelijke te verwerven:
Het verachtte de rechte weg en rende langs kronkelige bochten
En liet wat het had gewonnen achter als onbeproefde dingen;
Het zag niet verwerklijkte feiten als onmiddellijk feit
En verkoos de afgrond voor zijn sprong naar de hemel.

Met avontuur als zijn systeem in de gok van het leven,
Nam het toevallige verwervingen als betrouwbare resultaten;
Vergissing ontmoedigde zijn zelfverzekerde kijk niet
Onwetend van de diepe wet van wezen's wegen
En mislukking kon zijn onstuimige greep niet verflauwen;
Eén waargemaakte kans rechtvaardigde al het andere.

De poging, niet de victorie, was de charme van het leven.

De Impulsieve Leider, p. 249

Als een onzekere winnaar van onzekere inzet,
Instinct zijn belemmering en levensdenkvermogen zijn heer,
Rende het zijn race en kwam als eerste of als laatste binnen.

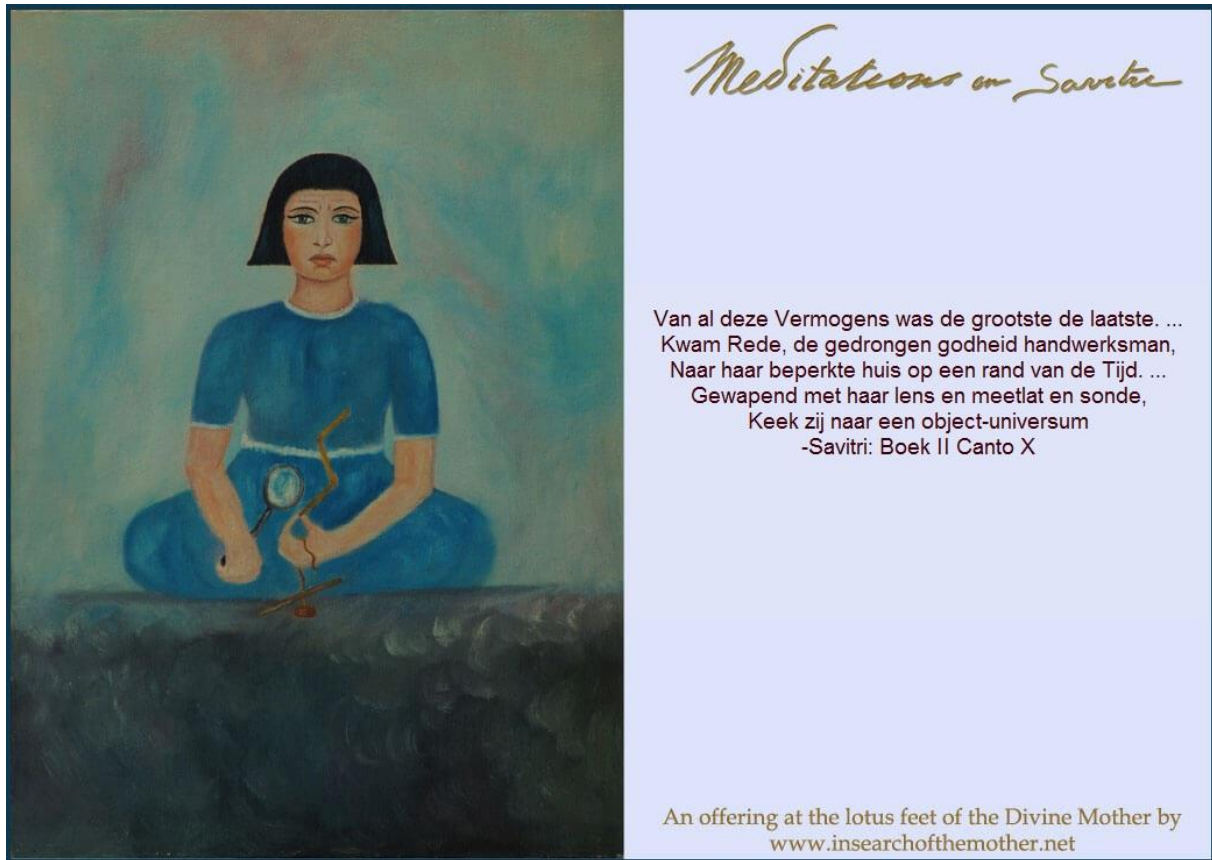
Toch waren zijn werken noch klein en vergeefs, noch niets;
Het verzorgde een deel van oneindigheid's kracht
En kon de hoge dingen scheppen, die zijn gril wilde;
Zijn passie ving, wat kalme intelligentie miste.

Inzicht van impuls heeft zijn plotselinge greep gelegd
Op hemelen, die verheven Denken had verborgen in verblindende mist,
Ving glinsteringen, die een schuilende zon onthulden:
Het drong door in de leegte en vond daar een schat.

Een halve intuïtie purperde in zijn betekenis;
Het wierp de weerlicht's vork en trof het ongeziene.

Het zag in het donker en knipperde vaag in het licht,
Onwetendheid was zijn terrein, het onbekende zijn prijs.

Het Rationele Denkvermogen, p. 249-250

Van al deze Vermogens was de grootste de laatste.

Laat arriverend van een ver plan van denken
In een samengepakte irrationele wereld van Kans,
Waar alles grof gevoeld werd en blind gedaan,
Waar nochtans het lukrake het onvermijdelijke scheen,
Kwam Rede, de gedrongen godheid handwerksman,
Naar haar beperkte huis op een rand van de Tijd.

Als adept van heldere vindingrijkheid en ontwerp,
Met een nadenkend gezicht en turende ogen,
Nam zij haar standvastige en onwrikbare zetel,
De sterkste en meest wijze van het trolachtige Drietal.

Gewapend met haar lens en meetlat en sonde,
Keek zij naar een object-universum
En de menigten, die er in leven en sterven
En het lichaam van de Ruimte en de vlietende ziel van de Tijd,
En nam de aarde en de sterren in haar handen
Om te proberen, wat zij van deze vreemde dingen kon maken.

In haar sterke doelbewuste nijvere denkvermogen,
Met het uitvinden van haar schemalijnen van de werkelijkheid
En de geometrische curves van haar tijdsplan,
Verveelvoudigde zij haar langzame half-snedes van de Waarheid:
Ongeduldig voor het enigma en het onbekende,
Intolerant voor het wetteloze en het unieke,
Reflectie opleggend aan de mars van de Kracht,
Helderheid opleggend aan het onpeilbare,
Streefde zij om de mystieke wereld tot regels te reduceren.

Niets wist zij, maar hoopte alles te weten.

Een Onvolmaakt Licht, p. 250

In duistere onbewuste rijken, eens van denken vrij,
Gezonden door een allerhoogste Intelligentie
Om zijn stralen te werpen op het obscure Uitgestrekte,
Een onvolmaakt licht, dat een dwalende massa leidt
Door het vermogen van het zintuig en idee en woord,
Vist zij Natuur's proces, substantie en oorzaak uit.

Om het hele leven te harmoniseren door gedachte's controle,
Worstelt zij nog steeds met het enorme imbroglio;
Onwetend van alles, behalve haar eigen zoekende denkvermogen,
Kwam zij om de wereld van Onwetendheid te redden.

Als een soevereine werker door de eeuwen,
Al, wat is, observerend en hervormend,
Nam zij zelfverzekerd haar ontzaglijke taak op zich.

Daar zit de laag gebogen en machtige figuur,
Gebogen onder de booglampen van haar huisfabriek,
Midden tussen het gerammel en gerinkel van haar gereedschappen.

Een rigoureuze blik in haar scheppende ogen,
Terwijl zij de kneedbare stof dwingt van het kosmische Denkvermogen,
Zet zij de harde uitvindingen van haar brein
In een patroon van eeuwige vastheid:
Onverschillig voor de kosmische stomme eis,
Onbewust van te nabije werkelijkheden,
Van de ongesproken gedachte, het stemloze hart,
Neigt zij ernaar om haar credo's en ijzeren codes te smeden
En metalen constructies om het leven op te sluiten
En mechanische modellen van alle dingen, die er zijn.

De Geboorte van de Wetenschap en de Filosofie, p. 250-251

Voor de wereld gezien weeft zij een verbeelde wereld:
Zij spint in stijve, maar niet substantiële lijnen
Haar ragfijne woordwebben van abstract denken,
Haar deelsystemen van het Oneindige,
Haar theodiceeën en kosmogonische grafieken
En mythen, waarmee zij het onverklaarbare verklaart.

Met de wil verruimt zij in de ijle lucht van het denkvermogen,
Zoals de kaarten, opgehangen in het schoolgebouw van het intellect,
De wijde waarheid dwingend in een nauw schema,
Haar talloze tegenstrijdige strikte filosofieën;
Uit Natuur's lichaam van fenomeen
Kerft zij in rigide lijnen met Denken's scherpe snede,
Als spoorlijnen voor de Wereld-Magiër's vermogen om langs te snellen,
Haar precieze en absolute wetenschappen.

Op de enorme kale muren van menselijke onwetendheid,
Geschreven rondom Natuur's diepe stomme hiëroglyfen,
Pent zij in heldere demotische tekens
De onmetelijke encyclopedie van haar gedachten;
Een algebra van haar wiskunde's tekens,
Haar getallen en foutloze formules
Bouwt zij om haar samenvatting van dingen aaneen te klinken.

Aan alle kanten loopt, alsof in een kosmische moskee,
De schriftelijke verzen tracerend van haar wetten,
De kunstvaardigheid van haar geschakeerde arabesken,
De kunst van haar wijsheid, de gekunsteldheid van haar leer.

Deze kunst, deze gekunsteldheid is alles, wat zij bezit.

De Muren van het Denkvermogen, p. 251-252

In haar verheven werken van zuivere intelligentie,
Komt er in haar terugtrekking van zintuigen's val,
Geen breken van de muren van het denkvermogen,
Springt er geen klievende flits van absoluut vermogen omlaag,
Daagt er geen licht van hemelse zekerheid.

Een miljoen gezichten draagt haar kennis hier
En ieder gezicht heeft een tulband van twijfel.

Alles wordt in twijfel getrokken, alles gereduceerd tot niets.

Eenmaal monumentaal in hun massieve ambacht
Verdwijnen haar oude grootse mystieke werken
En in hun plaats komen strikte efemere tekens;
Deze constante verandering betekent vooruitgang in haar ogen:
Haar denken is een eindeloze mars zonder doel.

Er is geen top, waarop zij kan staan
En in een enkele oogopslag Oneindigheid's geheel kan zien.

De Beperkingen van de Rede, p. 252

Een onbeslist spel is Rede's zwoegen.

Elk sterk idee kan het gebruiken als zijn werktuig;
Terwijl zij elk resumé aanneemt, bepleit zij haar zaak.

Open voor elke gedachte kan zij niet weten.

De eeuwige Advokaat, gezeteld als rechter,
Wapent met logica's onkwetsbare pantser
Een duizend strijders voor Waarheid's gesluisde troon
En laat zitten op een hoge paardenrug van argument
Om voor altijd een langdradige lans te breken
In een zogenaamd steekspel, waar niemand winnen kan.

Denken's waarden toetsend met haar rigide testen,
Zit zij evenwichtig op wijde en lege lucht,
Afzijdig en zuiver in haar onpartijdige evenwicht.

Absoluut lijken haar oordelen, maar geen enkele is zeker;
De Tijd annuleert al haar uitspraken in beroep.

Hoewel als zonnestrallen voor ons vuurvliegverstand
Haar kennis veinst af te dalen van een heldere hemel,
Zijn haar stralen die van een lantaarn's schitteringen in de Nacht;
Zij werpt een glinsterende mantel over Onwetendheid.

Maar nu is haar oeroude soevereine aanspraak verdwenen
Om denkvermogen's hoge werkelijkheid te besturen in haar absolute
recht,
Denken te binden met logica's vervalste onfeilbare keten
Of om de waarheid naakt te zien in een heldere abstracte waas.

Als een meester en slaaf van het starre fenomeen,
Reist zij op wegen van het dwalende zicht
Of beziet een gevestigde mechanische wereld,
Voor haar geconstrueerd door haar instrumenten.

Als een os, gespannen voor de wagen van het bewezen feit,
Sleept zij reusachtige balen kennis door Materie's stof
Om bruikbaarheid's immense bazaar te bereiken.

De Ontdekkingen van de Wetenschap, p. 252-253

Zij is leerling geworden voor haar oude gezwoeg;
Een bijgestaan besef is haar zoektochten's arbiter.

Dit nu gebruikt zijn als de toetser's steen.

Alsof zij niet wist, dat feiten het kaf zijn van de waarheid,
Behoudt zij het kaf, het wezenlijke gooit zij opzij.

Een oeroude wijsheid vervaagt in het verleden,
Het eeuwen's geloof wordt een zinloos verhaal,
God verdwijnt uit de wakende gedachte,
Een oude afgedane droom, die niet meer nodig is:
Zij zoekt alleen Natuur's mechanische sleutels.

Met het interpreteren van onvermijdelijke stenen wetten
Graaft zij in Materie's harde verhullende bodem,
Om de processen op te graven van alle gedane dingen.

Een beladen enorme zelf-uitgewerkte machine verschijnt
Voor haar ogen's gretige en bewonderende blik,
Een ingewikkeld en nietszeggend mechanisme
Van geordende, voorbestemde en onfeilbare Kans:
Vindingrijk en nauwgezet en minutieus,
Ontvouwt haar grove onbewuste accurate instrument
Een feilloze opmars, stippelt een zekere weg uit;
Het beraamt zonder te denken, handelt zonder een wil,
Dient een miljoen doeleinden zonder een doel
En bouwt een rationele wereld zonder een denkvermogen.

Het heeft geen beweger, geen maker, geen idee:
Zijn onmetelijke zelf-handeling zwoegt zonder een oorzaak;
Een levenloze onweerstaanbaar gedreven Energie,
Dood's hoofd op het lichaam van Noodzakelijkheid,
Brengt leven voort en verwekt bewustzijn,
Verwondert zich dan, waarom alles was en vanwaar het kwam.

De Sluitende Boog van de Curve van de Rede, p. 253-254

Onze gedachten zijn deel van een immense machine,
Onze overwegingen slechts een gril van Materie's wetten,
De mystieke's overlevering was een waan of uitvlucht;
Aan ziel of geest hebben we nu geen behoefte:
Materie is de bewonderenswaardige Werkelijkheid,
Het patente onontkoombare wonder,
De harde waarheid van de dingen, eenvoudig, eeuwig, enkel.

Een suïcidale overhaaste uitgave,
Die de wereld scheidt door een mysterie van zelfverlies,
Heeft zijn verstrooide werken over de lege Ruimte uitgestort;
Laat zal de zelf-ontbindende Kracht
De immense expansie samentrekken, die hij gemaakt heeft:
Dan eindigt dit machtige en betekenisloze gezwoeg,
De Leegte blijft kaal achter, verlaten als voorheen.

Aldus gerechtvaardigd, gekroond, verklaarde het grote nieuwe Denken
De wereld en beheerste al haar wetten,
Raakte de stomme wortels, ontwaakte gesluisde enorme vermogens;
Hij bond de onbewuste djinns tot dienst,
Die ongebruikt slapen in Materie's onwetende trance.

Alles was nauwkeurig, rigide, onbetwistbaar.

Maar toen, gebaseerd op Materie's rots van eeuwen
Een geheel opstond, ferm, en scherpomlijnd en veilig,
Wankelde alles terug in een zee van twijfel;
Dit solide schema versmolt in een eindeloze flux:
Zij had het Vormloze Vermogen ontmoet, uitvinder van vormen;
Plotseling stuitte zij op ongeziene dingen:
Een bliksemschicht uit de onontdekte Waarheid
Verblindde haar ogen met een verbijsterende glans
En groef een kloof tussen het Werkelijke en het Bekende
Tot al haar kennis een onwetendheid leek.

Ineenstorting van de Wereld, Gebouwd door de Rede, p. 254-255

Nog eens werd de wereld gemaakt tot een wonderweb,
Een magie's proces in een magische ruimte
Een onbegrijpelijk mirakel's diepten,
Waarvan de bron verloren is in het Onuitsprekelijke.

We staan nog eens oog in oog met het blanco Onkenbare.

In een crash van waarden, in een enorme oordeelsdag,
In het geknetter en verspreiden van haar brekende werk
Verloor zij haar heldere, geconserveerde, geconstrueerde wereld.

Een kwantumdans bleef over, een uitwaaiering van kans
In Energie's overweldigende lichtvoetige draaikolk:
Een onophoudelijke beweging in de grenzeloze Leegte
Vond vormen uit zonder een gedachte of doel:
Noodzakelijkheid en Oorzaak waren vormloze schimmen;
Materie was een incident in bestaan's stroom,
Wet niet anders dan een uurwerkgewoonte van de blinde kracht.

Idealen, ethiek, systemen hadden geen basis
En stortten weldra in of leefden zonder sanctie;
Alles werd een chaos, een opstand, conflict en strijd.

Tegenstrijdige en felle ideeën besprongen het leven;
Een harde compressie hield anarchie in bedwang
En vrijheid was slechts de naam van een fantoom:
Schepping en vernietiging walsten arm in arm
Aan de boezem van een verscheurde en schokkende aarde;
Alles wervelde tot een wereld van Kali's dans.

Een Laatste Inspanning, p. 255

Aldus getuimeld, zinkend, verstrooiend in de Leegte,
Op zoek naar houvast, een grond om op te staan,
Zag zij slechts een ijle atomaire Onmetelijkheid,
Het spaarzaam bezaaide ijle substraat-universum,
Waarop een solide wereld's fenomenale gezicht drijft.

Alleen een proces van gebeurtenissen was daar
En Natuur's plastische en proteïsche verandering
En, sterk door de dood om te verslaan of te scheppen,
De gespleten onzichtbare atoom's almachtige kracht.

Een kans bleef over, die hier een vermogen zou kunnen zijn,
Om de mens te bevrijden van oude niet adequate middelen
En hem soeverein te laten van de aardse scene.

Want dan kon de Rede vat krijgen op de oorspronkelijk Kracht
Om haar wagen te drijven over de wegen van de Tijd.

Alles zou dan de behoefte kunnen dienen van het denkende ras,
Een absolute Staat orde's absolute grondvesten,
Alle dingen tot een gestandaardiseerde perfectie snijden,
In de maatschappij een geschikte exacte machine bouwen.

Dan konden wetenschap en rede, onverschillig om de ziel,
Een vredige uniforme wereld gladstrijken,
De zoektocht van eonen verzadigen met uiterlijke waarheden
En één enkel gemodelleerd denken forceren aan het denkvermogen,
Materie's logica opleggen aan Geest's dromen,
Een redelijk dier maken van de mens
En een symmetrisch weefsel van zijn leven.

Dit zou Natuur's piek zijn op een obscure globe,
Het grootse resultaat van eeuwen's lange gezwoeg,
Aarde's evolutie bekroond, haar missie volbracht.

Het Grotere Plan, p. 256

Zo zou het kunnen zijn, wanneer de geest in slaap viel;
De mens zou dan voldaan kunnen rusten en leven in vrede,
De meester van de Natuur, die eens haar slaaf was,
Wereld's wanorde verhardend tot Wet,
Wanneer Leven's dorstende hart niet in opstand kwam,
Als de God vanbinnen geen groter plan kon vinden.

Maar veel gezichten heeft de kosmische Ziel;
Eén aanraking kan de vaste voorkant van het Lot veranderen.

Een plotselinge ommekeer kan komen, een weg verschijnen.

Een groter Denkvermogen zou een grotere Waarheid kunnen zien,
Of wij zouden, als al het andere gefaald heeft,
In onszelf de verborgen sleutel van volmaakte verandering kunnen vinden.

Verrijzend van de grond, waar onze dagen voortkruipen,
Zou Aarde's bewustzijn kunnen huwen met de Zon,
Ons sterfelijk leven rijden op geest's vleugelen,
Onze eindige gedachten communiceren met de Oneindigheid.

De Curve Voorbij de Rede, p. 256-257

In de heldere koninkrijken van de rijzende Zon
Is alles een geboorte in een vermogen van licht:
Al wat hier vervormd is, bewaakt daar zijn gelukkige vorm,
Hier is alles vermengd en bedorven, daar zuiver en heel;
Toch is ieder een voorbijgaande stap, een moment's fase.

Ontwaakt naar een grotere Waarheid voorbij haar daden,
Zat de middelares en zag haar werken
En voelde het wonder in hen en de kracht,
Maar kende het vermogen achter het gezicht van de Tijd;
Zij deed haar taak, gehoorzaamde de gegeven kennis,
Haar diepe hart hunkerde naar grote ideale dingen
En keek vanuit het licht uit op een wijder licht:
Een briljante haag, rondom haar opgetrokken, beperkte haar vermogen;
Zij zwoegde trouw aan haar beperkte sfeer, maar wist,
Dat haar hoogste, wijdste zien een half-zoeken was,
Haar machtigste daden een overgang of stadium.

Want niet door de Rede werd de schepping gemaakt
En niet door de Rede kan de Waarheid worden gezien,
Die door de sluiers van het denken, de schermen van besef
Nauwelijks de geest's visie kan onderscheiden,
Verduisterd door de onvolmaaktheid van haar middelen:
Het kleine Denkvermogen is gebonden aan kleine dingen:
Haar besef is slechts geest's uitwendige aanraking,
Half ontwaakt in een wereld van duistere Onwetendheid;
Het voelt uit naar haar wezens en haar vormen
Als een, die tastend achtergelaten is in de onwetende Nacht.

In deze kleine vorm van kinderlijk denkvermogen en besef
Is verlangen een kinderhart's roep, dat huilt om zaligheid,
Onze rede alleen een speelgoed's kunstenaar,
Een regelmaker in een vreemd struikelend spel.

Maar zij kende haar dwergenhelpers, wiens zelfverzekerde zicht
Een begrensd vooruitzicht hield voor verre doel.

De wereld, die zij gemaakt heeft, is een interim rapport
Van een reiziger naar de half gevonden waarheid in dingen,
Bewegend tussen onwetendheid en onwetendheid.

Want niets is bekend, als er ook maar iets verborgen blijft;
De Waarheid is alleen gekend, als alles gezien wordt.

Een Dieper Verlangen, p. 257-258

Aangetrokken door het Al, dat het Ene is,
Hunkert zij naar een hoger licht dan het hare;
Achter haar culten en gezindten had zij glimpen van God's gezicht:
Zij weet, dat zij slechts een vorm gevonden heeft, een gewaad,
Maar zij hoopt hem voor altijd te zien in haar hart
En het lichaam te voelen van zijn werkelijkheid.

Vooralsnog is er een masker en geen gelaat,
Ofschoon soms twee verborgen ogen verschijnen:
De Rede kan niet dat glinsterende masker afnemen,
Haar inspanningen maken alleen, dat het meer glimt;
In pakketjes verdeelt zij het Ondeelbare;
Als zij haar handen te klein vindt voor de uitgestrekte Waarheid
Breekt zij kennis op in vreemde delen
Of tuurt door wolkenflarden naar een verdwenen zon:
Zij ziet, niet begrijpend, wat zij heeft gezien,
Door de gesloten aangezichten van eindige dingen
De myriaden aspecten van de oneindigheid.

Op een dag moet het Gelaat branden door het masker.

Onze onwetendheid is Wijsheid's vlinderpop,
Ons dwalen huwt met kennis op zijn weg,
Zijn duisternis is een zwart geworden knoop van licht;
Denken danst hand in hand met Onwetendheid
Op de grijze weg, die slingert naar de Zon.

Een Werk in de Nacht, p. 258

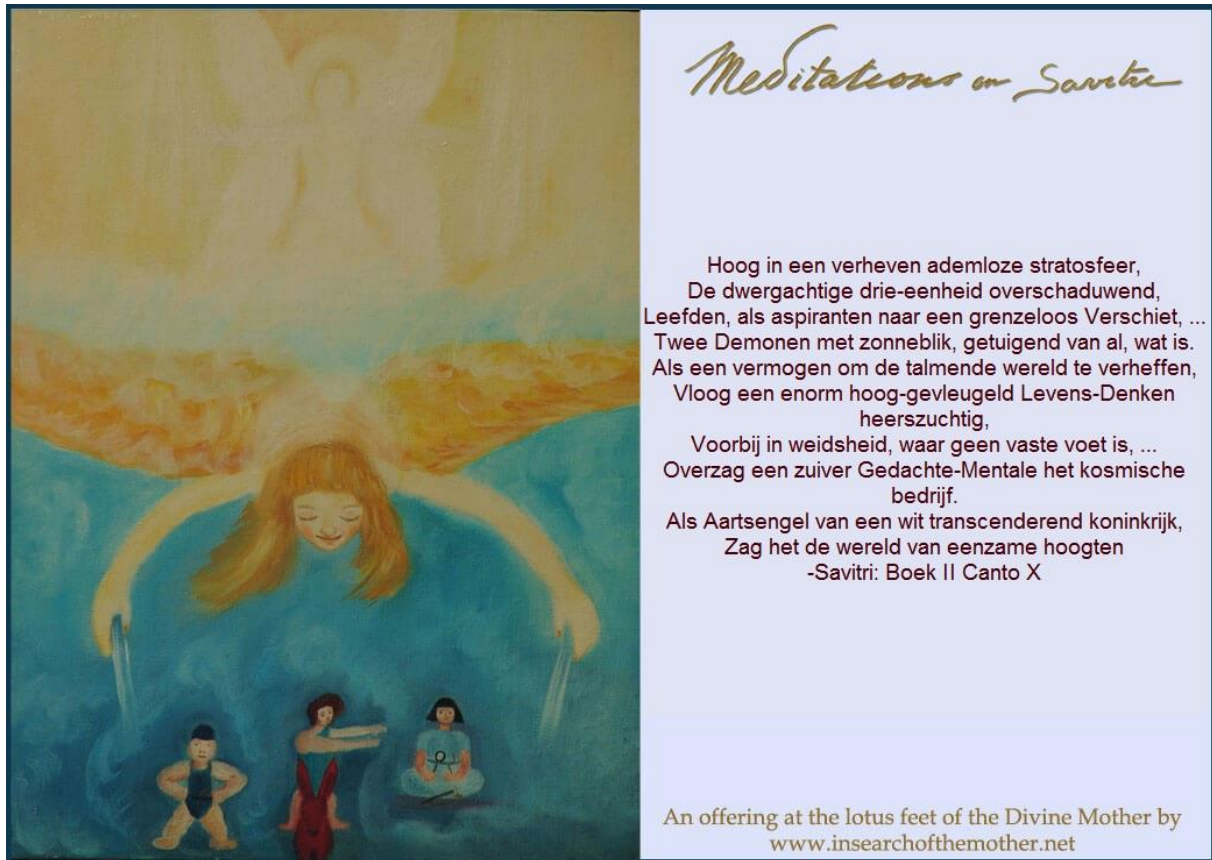
Juist als haar vingers morrelen aan de knopen,
Die hen binden aan hun vreemde kameraadschap,
Breken er soms, in de momenten van hun huwelijksstrijd,
Flitsen door van verlichtend Vuur.

Zelfs nu zijn er grote gedachten hier, die alleen wandelen:
Gewapend zijn zij gekomen met het onfeilbare woord,
In een bekleding van intuïtief licht,
Dat een sanctie is van de ogen van God;
Als aankondigers van een verre Waarheid vlammen zij,
Arriverend van de rand van de eeuwigheid.

Een vuur zal komen uit de oneindigheden,
Een grotere Gnosis zal de wereld beschouwen,
Kruisend vanuit een of andere verre alwetendheid
Over de luisterrijke zeeën van het verrukte Allene
Om het diepe hart van het zelf en de dingen te verlichten.

Een tijdloos weten zal het brengen voor het Denkvermogen,
Zijn doel voor het leven, voor Onwetendheid zijn besluit.

Glimp van een Groter Denkvermogen, p. 258-259

Hoog in een verheven ademloze stratosfeer,
De dwergachtige drie-eenheid overschaduwend,
Leefden, als aspiranten naar een grenzeloos Verschiet,
Gevangenen van de Ruimte, ommuurd door beperkende hemelen,
In het onophoudelijke circuit van de uren,
Hunkerend naar de rechte wegen van de eeuwigheid,
En van hun hoge standplaats keken twee Demonen met zonneblik
Neer op deze wereld, getuigend van al, wat is.

Als een vermogen om de talmende wereld te verheffen,
Vloog een enorm hoog-gevleugeld Levens-Denken heerszuchtig,
Ongenege om de vaste onveranderlijke grond te betreden:
Gewend aan een blauwe oneindigheid,
Zweefde het in een zonverlichte hemel en sterrenverlichte lucht;
Het zag van verre het onbereikte Onsterfelijke's huis
En hoorde van verre de stemmen van de Goden.

Beeldenstormer en sloper van Tijds bastions,
Grenzen overschrijdend en normen doorbrekend,
Ontstak het de gedachten, die gloeien door de eeuwen
En bewoog tot daden van bovenmenselijke kracht.

Zo ver als zijn zelf-gevleugelde vliegtuigen konden vliegen,
De toekomst bezoekend in grote briljanten rooftochten,
Verkende het vergezichten van droom-lot.

Snel van begrip, maar niet in staat om te verwerven,
Tekende het zijn conceptkaarten en visioen-plannen,
Te groot voor de architectuur van sterfelijke Ruimte.

Voorbij in weidsheid, waar geen vaste voet is,
Als imagist van lichaamsloze Ideeën,
Ongevoelig voor de roep van het leven en het gevoel,
Overzag een zuiver Gedachte-Mentaal het kosmische bedrijf.

Als Aartsengel van een wit transcenderend koninkrijk,
Zag het de wereld van eenzame hoogten
Helder in een afgezonderde en lege lucht.

EINDE VAN CANTO TIEN